

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України
з питань гуманітарної та інформаційної політики

16 серпня 2023 року

ПОТУРАЄВ М.Р. Доброго ранку, колеги! Всіх вітаю! Мені здається, що у нас є кворум, колеги.

Колеги, давайте тоді розпочинати. Оскільки кворум є, оголошую засідання Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики відкритим.

Немає зауважень, доповнень щодо порядку денного? Якщо немає, тоді прошу підтримати запропонований порядок денний.

Хто за, прошу голосувати.

Потураєв – за.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Констанкевич – за.

В'ЯТРОВИЧ В.М. В'ятрович – за.

СУШКО П.М. Сушко – за.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Юрій Павленко – за.

АБДУЛЛІН О.Р. Абдуллін – за.

СКРИПКА Т.В. Скрипка – за.

ЛЕРОС Г.Б. Лерос – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Колеги, хто проти? Хто утримався?

Дякую. Рішення прийнято.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Андрію. Зарахували.

Перше питання порядку денного – це проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо пам'яток Другої світової війни 1939-1945 років (реєстраційний номер 9536), авторства нашого колеги Володимира Михайловича В'ятровича та інших народних депутатів.

Колеги, я пропоную без зайвих передмов надати слово Володимирі Михайловичу. В принципі, я думаю, що всі, хто підписав цей законопроект, з ним ознайомлений, але для всіх колег і запрошених, будь ласка, Володимире Михайловичу, вам слово.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Добрий день, ще раз, всім колегам! Дуже дякую за те, що розглядаємо зараз цей законопроект. Дякую всім, хто долучився, це 20 депутатів, які разом зі мною є співавторами, в тому числі наш голова Микита Потураєв, члени нашого комітету: пані Ірина Констанкевич, Софія Федина, Микола Княжицький.

Отже, законопроект цей по суті продовження цих процесів, які в Україні довго тривають, які ми з вами активно підтримуємо, процесів декомунізації і деколонізації. Його мета: провести окремі норми Закону про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років у відповідність до Закону "Про охорону культурної спадщини", а також з декомунізаційним і деколонізаційним законодавством, яке вступило в дію.

Простіше кажучи, нам слід нарешті звільнити, розташовані в публічному просторі місця пам'яті, пов'язані з Другою світовою війною, від російсько-комуністичної пропаганди і комуністичної символіки, яка, на жаль,

дуже часто досі присутня на цих пам'ятниках. Нагадаю, що в 2015 році, коли було ухвалено пакет законів з декомунізації, один із законів, з цих чотирьох законів, називався "Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні". Цей закон відіграв і досі відіграє важливу роль у відмежуванні від російсько-совєтських практик відзначення 9 травня та річниць, пов'язаних з вигнанням нацистських окупантів з України і перемогою над нацизмом, які започатковувалися в Україні, ці нові практики започатковувались в Україні з 2014 року, після перемоги Революції Гідності. Ці практики, значною мірою нові практики, базувалися на подоланні власне тих радянських і російських міфів про так звану "велику вітчизняну війну", замовчування ролі СРСР в розв'язанні Другої світової війни, наративів про "один народ", які активно використовувалися і використовуються, на жаль, досі росією у війні проти України. Замість них власне 2015 року, після ухвалення закону, запроваджено нові українські цивілізовані форми увічнення перемоги над нацизмом, однією з яких визначено упорядкування, збереження та спорудження пам'ятників, пам'ятних знаків на вшанування пам'яті учасників, жертв Другої світової війни 1939-45 років.

До речі, ще одним важливим кроком на цьому шляху став ухвалений нашим парламентом цього року закон про скасування "дня победы" 9 травня і встановлення 8 травня Днем пам'яті і перемоги над нацизмом у Другій світовій війні. Врешті-решт добре, що це було зроблено.

Але тоді, в 2015 році, ми змушені були піти на компроміс у базовому декомунізаційному законі: зробити для всіх місць пам'яті Другої світової війни виняток, який дозволяв залишати на цих пам'ятниках символи комуністичного режиму. 8 років тому велика частина суспільства і особливо політикуму просто не готові були до того, щоб зокрема і ці місця пам'яті включити в процеси декомунізації. На сьогодні ситуація змінилася. На сьогодні суспільство до цих змін готове. І я думаю, що і парламент до цих змін готовий. І процеси декомунізації ідуть значно швидше ніж ми

створюємо для цього якісь законодавчі рамки. Яскравий приклад це, між іншим, демонтаж пам'ятника Ватутіну під стінами Верховної Ради. І таких прикладів насправді по Україні дуже багато.

Отже, я думаю, що, знову-таки, як і в процесах деколонізації, в процесах деколонізації по суті цим проектом ми наздоганяємо ту ситуацію, яка вже існує, надаємо їй правильні, легітимні рамки.

Отже, що передбачає законопроект? По-перше, зміни до Закону про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-45 років, які уточнюють і гармонізують з іншими законами визначення пам'яток Другої світової війни, вимоги до написів та обмеження щодо символів, розміщених на таких пам'ятниках, і встановлюють строки і відповідальних за приведення написів та зображень на пам'ятниках у відповідність до вимог закону. Знову-таки, написи на зразок "велика вітчизняна війна", "41-45-й" і так далі. По суті на ці пам'ятки буде поширено загальні норми законодавства по деколонізації і деколонізації, заборони російських і комуністичних символів, вихваляння комуністичного режиму, тому що, на жаль, досі часто ці пам'ятки містять такі елементи російської чи советської пропаганди.

По-друге, вносяться зміни до Закону про охорону культурної спадщини, які визначають підстави для вилучення пам'яток Другої світової війни з Державного реєстру нерухомих пам'яток України, надання згоди на їх переміщення в інше місце, надання згоди на демонтаж і вилучення окремих елементів ...

ПОТУРАЄВ М.Р. Колеги, прошу пробачення.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Хтось там щось говорить.

ПОТУРАЄВ М.Р. Я прошу перевірити мікрофони, колеги, щоб всі були виключені.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Когось чути голосніше, ніж мене.

ПОТУРАЄВ М.Р. Юлія Крижанівська, будь ласка, вимкніть мікрофони.

В'ЯТРОВИЧ В.М. О'кей. Продовжу.

По-третє, вилучаються з закону згадки про окремий національний реєстр, куди мали вноситись пам'ятки Другої світової війни. За багато років цей реєстр так і не був створений і в принципі немає сенсу в його створенні, зважаючи на те, що існує Державний реєстр нерухомих пам'яток України.

По-четверте, написи на розташованих у публічному просторі місцях пам'яті Другої світової війни мають бути приведені у відповідність до мовного законодавства, тобто написи на цих пам'ятках мають бути виконані українською мовою, а також можуть бути виконані іншими мовами, звичайно, не замість, а поруч з українською мовою.

І зразу, щоб випередити можливі спекуляції щодо цього законопроекту.

ПОТУРАЄВ М.Р. Володимире Михайловичу, вибач. Будь ласка, Юліє, можна вимкнути мікрофон? Ірина Гандзюк, ви можете вимкнути мікрофон? Дякую.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Дякую.

На завершення. Щоб випередити можливі якісь спекуляції, хочу окремо відзначити, що запропоновані зміни, які пропонуються цим законопроектом, торкнуться виключно місць пам'яті, що перебувають в публічному просторі: на вулицях, майданах, парках тощо. Кладовищ і місць почесних поховань ці зміни не стосуватимуться.

Щиро дякую всім авторам законопроекту, а також міністерствам юстиції, оборони, економіки, внутрішніх справ, інфраструктури, які підтримали законопроект без зауважень. Також дякую Міністерству культури та інформаційної політики за конструктивні пропозиції, більшість з яких, я думаю, ми зможемо врахувати під час підготовки проекту до другого читання.

Прошу підтримати підготовлений секретаріатом комітету висновок, який рекомендує схвалити законопроект в першому читанні і застосувати в другому читанні 116 статтю Регламенту.

Дякую за увагу.

ПОТУРАЄВ М.Р. Колеги, я зі свого боку хочу зауважити, що я, безперечно, підтримав законопроект, ініціатором якого був Володимир Михайлович, зокрема через те, що цим законопроектом, я вважаю, ми повністю знімаємо всі можливі конфліктні ситуації навколо як місць поховання, так й інших пам'яток, які призначені перемозі українського народу над нацизмом в Другій світовій війні. Якщо ви подивитеся текст, хто ще його не бачив, я думаю, що ви якраз побачите те, що після цього жодних, по-перше, побоювань з приводу збереження цих пам'яток або належного утримання місць масових поховань, або тим більше якихось ексцесів на місцях, їх якраз бути не може, тому що цей законопроект це все впорядковує і встановлює конкретні правила збереження і поводження з цими пам'ятними місцями. На цьому хотів окремо наголосити.

Колеги, якщо є бажання ще висловитися на підтримку цього проекту, думаю, що всі тільки на підтримку тут будуть висловлюватися, бо, будь ласка, готовий надати слово. Якщо ні, то можемо одразу і голосувати.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Я пропоную голосувати одразу, тому що це насправді дієвий і дуже правильний законопроект. Щоб не витратити час, у нас великий порядок денний.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, згоден.

КАРАНДЄСВ Р.В. Микито Руслановичу, шановні колеги, доброго дня.

ПОТУРАЄВ М.Р. Доброго дня. Будь ласка.

КАРАНДЄСВ Р.В. Два слова. Я дякую пану Володимиру як розробнику цього законопроекту і комітету в цілому, який в одному дусі з авторами перебуває. Я хочу запевнити вас, що в цьому дусі перебуває і Міністерство культури та інформаційної політики. І ми чітко сказали, що ми однозначно в цілому підтримуємо цей законопроект. В той же час, скажімо так, з нашого практичного досвіду зауваження, які ми висловили, просимо їх врахувати. На нашу думку, ці зауваження будуть доречними щодо окремих випадків, випадків, коли не треба виносити пам'ятку з реєстру, а її можна переосмислити, переназвати, випадки такі є. І ми маємо враховувати цей момент, щоб потім не стикатися із зайвою бюрократією щодо повторного, можливо, внесення пам'ятки в той же самий реєстр. Деякі ще деталі, я знаю, вони були опрацьовані секретаріатом комітету і теж прийняті як слухні.

Тому дякую за увагу до пропозицій Міністерства культури та інформаційної політики. І сподіваюсь, що вони будуть враховані. Дякую вам.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Зі свого боку хочу подякувати пану Ростиславу, міністерству за зауваження. Абсолютно правильні пропозиції. І я думаю, що

врахуємо їх до другого читання, тому що на деяких важливих деталях наголошено в зауваженнях міністерства.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Отже, бачите, колеги, у нас повне порозуміння. Сподіваюсь, що так само воно буде і до другого читання.

Колеги, я прошу підтримати рішення про те, щоби рекомендувати Верховній Раді України підтримати за основу законопроект за номером 9536 і потім розглядати його до другого читання за частиною першою статті 116 Регламенту Верховної Ради України. Власне, як і зазначено в проекті рішення, як і Володимир В'ятрович виклав під стенограму засідання комітету.

Колеги, я прошу голосувати, хто за таке рішення, прошу підтримати.

Потураєв – за.

ФЕДИНА С.Р. Федина – за.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька – за.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Княжицький – за.

АБДУЛЛІН О.Р. Абдуллін – за.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Констанкевич – за.

СУШКО П.М. Сушко – за.

СКРИПКА Т.В. Скрипка – за.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях – за.

ЛЕРОС Г.Б. Лерос – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Колеги, хто проти? Хто утримався?

Дякую. Рішення прийнято одногосно.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Дякую, колеги.

ПОТУРАЄВ М.Р. Переходимо до інших питань.

Володимире Михайловичу, дякуємо. Дякуємо тобі як ініціатору.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Пане голово.

ПОТУРАЄВ М.Р. Миколо Леонідовичу, будь ласка, вам слово.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Я дуже коротко хотів подякувати за присутність виконуючому обов'язки міністра.

І буду ставити в "Різному" питання, яке стосується частково не нашого комітету, але яким ми опікуємося. Ми з Микитою Руслановичем вчора про це говорили, це питання, яке стосується фінансування Києво-Печерської лаври, оскільки ми знаємо, що держава потребує такого фінансування для того, щоб навести лад у зв'язку з тими провокаціями, які робляться там проти держави представниками Російської церкви в Україні. Це фінансування поки що мало бути виділено, але не виділено. Хотів би, щоб ми в "Різному" це обговорили, як і стан наших законів, які стосуються захисту національної безпеки від діяльності Російської православної церкви в Україні.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Миколо Леонідовичу.

Ростиславе Володимировичу, ми тоді попросимо вас побути з нами до кінця засідання.

Хочу повідомити всім колегам, що ми з Ростиславом Володимировичем з цього питання в постійному контакті. Він розкаже нам при обговоренні цього питання про стан справ станом, умовно кажучи, на сьогодні, на вчора і на позавчора. Не будемо зараз на цьому зупинятись, краще проговоримо дійсно там в "Різному". Питання важливе, всі в курсі. І нам головне тримати контакт один з одним і спільно допомагати один одному і заповіднику ці питання вирішити.

Дякую, Миколо Леонідовичу, що підняли це важливе питання.

Отже, колеги, переходимо до розгляду питання про план роботи комітету на період дев'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання. Були пропозиції, я просив би авторів зараз по них пройтися. Пропозиції щодо доповнення. Я пам'ятаю, що перша пропозиція була у Миколи Леонідовича.

Миколо Леонідовичу, будь ласка, вам слово.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую.

Хочу сказати, що у мене в цілому до плану роботи комітету зауважень немає. І порушені питання дійсно є важливими. Пропонував би доповнити пункт 6 наступним: розширене засідання або "круглий стіл" на тему: "Система державного іномовлення України: проблеми, результати реформи", де обговорити що відбувається із іномовленням зараз, яких показників досягає іномовлення в цифрах на різних платформах, ефективність роботи іномовлення та використання державних коштів.

І також доповнити розділ VI ще одним пунктом на тему: інформаційна політика держави під час воєнного стану. Тут можна підняти питання з

обмеженням мовлення телеканалів, Єдиного марафону, питання коментування офіційної інформації неофіційними особами, інформаційної гігієни, відповідальності журналістів за поширення важливої інформації та її верифікації. Це дві пропозиції.

Очевидно, постійно піднімаючи питання діяльності російської церкви в Україні, і не розуміючи до кінця, чому саме це питання блокується під час внесення в зал, хоча нашим комітетом підтримані аж два закони з цього приводу, пропонував би ініціювати "круглий стіл" на тему: "Інформаційна безпека в Україні. Діяльність Російської православної церкви в Україні та інші виклики для національної безпеки України в сфері діяльності релігійних об'єднань та організацій".

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Колеги, отже, три пропозиції Миколи Леонідовича.

Перша, це іномовлення. Ми з вами неодноразово про це говорили і домовлялися, що ми цьому приділимо час і заслухаємо, спокійно подивимося цифри і так далі, заслухаємо і керівників платформи, і експертів, і так далі.

Друга пропозиція Миколи Леонідовича щодо власне як у нас справи з інформаційною політикою держави, як працює телемарафон, питання інклюзивності телемарафону, яке я особисто піднімав не один раз, тому я підтримую цю пропозицію.

І третя пропозиція – інформаційна безпека держави в контексті діяльності релігійних організацій. Ми теж неодноразово з вами піднімали це питання, відповідно і розглядали його. Вважаю, що в будь-якому випадку ця тема має бути у фокусі уваги комітету.

Колеги, є ті, хто не погоджуються з пропозиціями? Якщо немає, тоді, Миколо Леонідовичу, ми їх ставимо в план і проголосуємо план вже з врахуванням ваших пропозицій.

Наступна пропозиція Євгенії Михайлівни Кравчук.

Будь ласка, Євгеніє Михайлівно, вам слово.

КРАВЧУК Є.М. З приводу пропозиції Миколи Леонідовича щодо церкви, я вважаю, що це має бути все-таки розгляд на комітеті, а не "круглий стіл", бо це, мені здається, підвищить рівень представленості. І ми це можемо запланувати на один із наступних комітетів.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Але тоді розширене засідання комітету, з вашого дозволу.

КРАВЧУК Є.М. Так. Бо, мені здається, що це вищий рівень, ніж "круглий стіл". Я абсолютно погоджуюся, що нам потрібно цю тему тримати у фокусі.

Моя пропозиція. Ми час від часу маємо слідкувати, як виконується, як імплантується закон, особливо великий закон, який приймає комітет. В мене є пропозиція зробити або розгляд на комітеті... Мені здається, що навіть краще зробити розгляд на комітеті, коли буде пів року імплементації Закону про медіа. І заслухати Нацраду, бо є вже там реєстрація і онлайн-медіа, і запитати, як іде перереєстрація, наприклад, друкованих медіа, чи не виникає проблем. Величезне питання. І ми про це будемо знати, очевидно, вже 15 вересня, чи будуть гроші на імплементацію електронного кабінету. Ми буквально кілька днів тому були на онлайн-засіданні медійного комітету USCC Американської торгової палати і представники галузі якраз про це говорили, що вони би хотіли якомога швидше перейти на цю електронну форму. І тут ми би могли всі ці питання підняти.

І також просто в рамках інформування. Це є вже в плані робіт, але щоб члени комітету були в курсі, що 4 вересня буде захід, конференція, дискусійні панелі, які організовує Суспільне, ми є співорганізаторами. І члени комітету, я сподіваюся, долучаться. Там онлайн-формат теж буде, але

це буде в офлайн в Києві. Деталі секретаріат надішле, коли вже будуть готові пропозиції і все це буде записано у форматі місця і дискусійних панелей.

І ще один момент з приводу законопроектів. В нас є законопроект, який стосується книжкової галузі, ми його практично всі, здається, підписали, члени комітету. І паралельно я би хотіла запропонувати вже до другого читання, звичайно, обдумати, як вирішити проблему, наприклад, таких авторів, які мають російське громадянство, як Тетяна Таїрова. Я отримала листа від Тетяни Таїрової і отримала листа від директора видавництва "Кліо". Вони на 2024 рік готували монографію про Івана Богуна авторства Таїрової. Ви всі її прекрасно знаєте. Вона зараз перебуває за межами Росії, проти неї є кримінальна справа по тероризму, її звільнили з усіх академій наук і всі книги, всі публікації, які друкувались в Україні, вони були абсолютно доречні, правильні, вони базувались на архівних документах, дуже цінні. І от якраз це той кейс, який виник після власне вступу в дію закону, який ми прийняли, але мені здається, що можна дозволити авторам, які публічно засудили, а вона публічно засудила, виїхала і так далі через переслідування, щоб вони все-таки друкувались українськими видавництвами, які і раніше друкували.

Ось такі мої пропозиції. Дякую.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Я б хотів дуже коротко.

ПОТУРАЄВ М.Р. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Хочу підтримати пані Євгенію в ситуації з Тетяною Таїровою, яку я теж особисто знаю. Це видавництво до мене теж зверталось. Це дійсно фантастична монографія про Богуна, видати яку більше крім нас ніхто не може, а видати її потрібно. І я пропонував би, щоб ми можливо коротко запропонували якісь зміни до нашого закону, бо інакше

тут цього не обійдеш, і порадилися ще й з усіма колегами - і з пані Констанкевич, і з Володимиром В'ятровичем. Бо я сам категоричний прихильник всіх цих заборон, але в даному випадку Таїрова дійсно знаходиться в Греції, її всюди позвільняли, навіть позабирали особисте майно. Вона справді вчилася в Україні і є одним з найбільших дослідників України козацької доби. І її твір про Мазепу і про Коліївщину і багато інших творів, вони відомі по цілій Україні. І те, що ми зараз не можемо видати "Богуна", це... От бувають такі казуси і такі випадки.

Тому це виключення має бути прописане вкрай обережно, вкрай відповідально, для того щоб воно не відкрило жодних лазівок для різноманітних антиукраїнських діячів чи "хороших русских". Але в даному випадку Тетяна Таїрова насправді український дослідник, тому що вона працювала і в тому числі над цією роботою, маючи доступ, до речі, до російських архівів, якого не мають більшість українських дослідників. Працювала досить багато і в українських архівах і вчилася в Україні. І тому було б дуже важливо це зробити. І я просив би приділити цьому увагу.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Миколо Леонідовичу.

Я хочу повідомити, що ми з паном Тарасом Шамайдою працювали над цією проблемою. У нас був, скажімо, проект рішення, але треба все-таки виписати у вигляді поправок. Ми готові до обговорення.

Я пропоную домовитися про те, щоб зібрати робочу групу прямо на цьому тижні, не відкладаючи, це можна зробити там у будь-який з днів, ми можемо доповісти, яка у нас є ідея з цього приводу.

Я просив би Ростислава Володимировича з його фахівцями, які працювали з нами над книжковими законами, долучитись до цієї робочої наради, бо нам точно знадобиться допомога міністерства і там згода міністерства на певні речі, які ми з паном Тарасом вважали за потрібне

запропонувати. Так що, колеги, я просив би всіх, хто готовий і поділяє занепокоєність цією ситуацією, долучитись. І я думаю, що ми зможемо достатньо швидко виписати відповідні поправки і їх прийняти. Ну знову-таки, ми з паном Тарасом не наполягаємо, що наше рішення є типу єдиним можливим, а ми просто думаємо, що воно добре спрацювало би, але треба, щоб ми всі це погодили.

Так, Володимир Михайлович В'ятрович, потім Ірина Мирославівна Констанкевич. І, Миколо Леонідовичу, я бачу, що в тебе теж є репліка. Давай після колег, добре?

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Я вже сказав. Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. А, все. Просто рука піднятою в тебе залишилась.

Володимир В'ятрович, будь ласка.

В'ЯТРОВИЧ В.М. І як читач, і як історик є великим прихильником пані Таїрової і її творів. Я впевнений, що головним завданням нашого закону було – це ізоляція України від шкідливого російського впливу, російської пропаганди, це точно не про Таїрову-Яковлеву. Тому я впевнений, що ми зможемо підготувати зміни, які дадуть можливість таким людям, які працюють на благо України, видавати це в Україні. Тому абсолютно підтримую позицію Микити зустрітись вже десь цього тижня онлайн для того, щоб передивитись ті напрацювання і подавати їх якнайшвидше у вигляді вже законопроекту. Готовий бути співавтором законопроекту.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Володимире Михайловичу.

Колеги, дивіться, я попросив би тоді в чаті комітету висловитись, кому коли зручно. Єдине, що у нас там з Євгенією Михайлівною засідання Кримської платформи, це в п'ятницю, то там зранку не дуже бажано. Може

завтра я пропонував би, але тоді я пропоную всім просто визначитись, кому який час там підходить, щоб ми дійшли до якоїсь згоди.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Або може кинути ваші напрацювання в чат комітету, там не так багато, і ми швиденько обговоримо.

ПОТУРАЄВ М.Р. Не так багато. Давайте тоді ми з паном Тарасом сьогодні проговоримо, хто з нас це випише, бо насправді, коли ми відпрацьовували це, то ми там вже в переписці відшліфували навіть певні формулювання. Єдине, що це не Word. Тобто це як би рішення, сенс рішення в чому, але у вордінгу звичайно поки що немає.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ми готові підготувати свої пропозиції на підставі, якщо ви кинете сенс групу, я готовий зробити варіант ... (*нерозбірливо*) і кинути теж в групу. Якщо воно всім підійде, всі підпишемо і все.

ПОТУРАЄВ М.Р. Добре. Домовилися.

Тоді я це беру не себе. Сьогодні випишу і в чат комітету скину. В сенсі підніму наші наробки, просто там подивлюся, щоб це воно відповідало, і скину в чат комітету.

Ірино Мирославівно, будь ласка, вам слово.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Колеги, дякую за надане слово.

І хочу в доповнення тільки сказати, що я підтримую ідею цих змін, тому що це питання ширше звучить і воно стосується уже і не лише істориків, це питання і літературознавців, мовознавців, тобто гуманітарної сфери, і нам треба правильно дійсно сформулювати ці зміни, щоб власне не нашкодити тому дискурсу, який ми уже створили.

Але разом з тим я хочу сказати, що робоча група, яка буде створена на цьому тижні, повинна також думати і про інші питання, власне як нам зробити, щоб питання пам'яті працювали задля перемоги. Тому що виникає дуже багато питань таких, і до нас як до народних депутатів звертаються: от а як бути в цій ситуації? От, до прикладу, постало одне з таких питань: наступного року рік ювілею Олени Пчілки, 160-ліття, і я знаю, що науковці - мовознавці, літературознавці, історики - готують уже видання Олени Пчілки. Але там є твори російською мовою, там є переклади російською мовою, і уже дискусії навколо цього. Від нас чекають, щоб ми дали і дискурс, і рамки. І власне оті напрацювання Верховної Ради і нашого комітету вже дають певні, так би мовити, пробліскові маячки, але їх недостатньо для того, щоб вони стали робочими.

Тому я двома руками за. Дякую за цю ініціативу. І очевидно нам ще багато треба робити роботи в цьому напрямку.

Дякую.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Пані Ірино, а у мене до вас тоді таке прохання. Бо я теж переживаю за цю ситуацію. Не в юридичній формі, але у формі зауважень. Якби ви теж вкинули в чат комітету те, що ви зараз розказали, оці проблеми, які існують, щоб ми їх вивчили з юридичної точки зору, щоб ми зразу запропонували комплексне рішення і потім до нього не поверталися.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Добре.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Був би вдячний.

ПОТУРАЄВ М.Р. Погоджуюся. Це було б логічно абсолютно.

Колеги, отже, єдине, що я хотів сказати. Там же в плані є і виїзні засідання комітету. Дивіться, через ту ситуацію, яка склалася зараз, на мій

погляд, дещо штучна ситуація щодо суспільного відношення до проблем української культури під час війни. Але зрозуміло по певних сигналах зворотного зв'язку, що зараз виїзні засідання комітету, які були б сфокусовані не повністю, а навіть частково на питаннях там культури, збереження спадщини і так далі, будуть викликати не дуже хороший суспільний резонанс. Я абсолютно цьому не радий. Я вважаю, що це абсолютно неправильно. Бо якраз під час війни питання збереження спадщини, тим більше спадщини, яка постраждала. Або питання, наприклад, реалізації Закону про декомунізацію. Нам точно треба приділити увагу ситуації в Полтаві. Андрій Боблях нас давно просить це зробити, бо там стоять пам'ятники абсолютно імперські, ну не імперського періоду, а поставлені за часів вже незалежної України, але які прославляють імперський період та імперських діячів. Але я через це пропоную все ж таки від засідань виїзних, від робочих поїздок не відмовлятися, але по кожній приймати рішення окремо.

Є в нас тема, яка точно не має сходити з нашого порядку денного, це тема захисту прав дітей. Зараз Павло Миколайович, я думаю, про це скаже. Він якраз підняв руку. І ми з вами це вже обговорювали. І я хочу сказати одразу, що як тільки профільний комітет буде готовий дати нам пропозиції, де поїхати, на що звернути увагу і так далі, то або у форматі виїзного засідання, або у форматі робочої поїздки багатьох членів комітету ми теж це зможемо зробити. Це я про те, що ми також це зовсім не забуваємо, не те, що не забуваємо, ми маємо зобов'язання це також відпрацьовувати.

Павле Миколайовичу, будь ласка.

СУШКО П.М. Дякую, Микито Руслановичу. Дякую, колеги.

Питання збереження спадщини – це все добре. З розумінням ставлюся до того, що ви тільки що сказали про відношення суспільства. І цьому є реальні причини. Тому що питання збереження дітей – оце найбільше

сьогодні турбує людей. І якраз, мені здається, в цьому випадку може нарешті ця тема захисту дітей стане пріоритетом в комітеті і ми будемо робити виїзні засідання туди, куди їздила ТСК. І взагалі нарешті звернути увагу всього парламенту, що в нас до цих пір не введений в дію закон наш, який ми прийняли, що все заблоковано просто. От я зараз в Харківській області перебуваю, їжджу постійно по громадам. Треба просто порівняти, скільки міністр або хтось з міністерства виїжджав взагалі кудись, окрім закордону. Де вони працювали? Що вони бачили? Ці люди, знаєте, мені нагадує наперсток якийсь, знаєте, "кручу-верчу, вгадай де шарик".

У нас компромісні питання якісь там виникають зараз, щоб підписали все ж таки наш закон. Але Мінсоц, ми дали просто Мінсоцу, соціальному комітету дали можливість Закон 9042-1, здається, можливість по статті 116-й врахувати наші зауваження. І що вони зробили? Зараз о 16-й годині буде знову робоча група, де будуть розглядатися. Вони туди напихали повністю все, що відхилив наш комітет, вони туди напихали зараз по 116 статті.

Вони створили підкомітет по захисту дітей. Ну це взагалі! Як комітет ми себе поважаємо чи ні? У нас є пріоритетне питання, яким ми маємо займатися. Давайте нарешті з цим питанням розберемося.

Ми голосували з вами, щоб відправити листа на Голову Верховної Ради. Відправили чи не відправили? Колеги, ну реально треба зайнятися захистом дітей. Бо от ми приїжджаємо, от я кажу, в Ізюмській громаді я вчора був. Чесно, Київ зараз, да, Київ. І ми проїхали за всю війну всі громади Харківської області, але питання навіть, щоб з центру громади трошки далі від'їхати. От від'їхати в старостинські округи, від'їхати в села, ну 90 відсотків руйнувань! Зруйновані дома, люди реально плачуть, немає ні світла, ні інтернету немає. Розумієте? І сьогодні ми підвісили всіх на цифру: онлайн-навчання, онлайн-рецепти, онлайн-консультації лікаря. А у них навіть інтернету немає. Може з цим треба комітету розібратися? Захист дітей – це і освіта, і лікування, і все. Давайте на це звернемо увагу.

І все ж таки раз і назавжди поставимо крапку, що це таке, що у нас Комітет з соціальної політики перетягує на себе повністю наші питання? І все, що ми відхилили, весь той брєд, який ми відхилили, і з усіма всі погодилися - і ГНЕУ, і всі – сьогодні знову напихали в той закон. Зараз треба витратити час, щоб знову розглядати це питання.

Мені здається просто, знаєте, гарна така приказка є про голуба, знаєте, що з ним не можна грати в шахи, з голубом. Оце з Мінсоцом в шахи точно не можна грати, бо, я не буду цитувати тут, ми ж комітет культури. Але давайте, колеги, розберемось і врешті-решт будемо захищати і дітей, і себе поважати як комітет в цілому.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Павле Миколайовичу, дякую за важливу інформацію, якою ви поділилися з нами.

І ще раз наголошую, що ви знаєте, що ми завжди комітетом підтримуємо всі ініціативи профільного підкомітету. І тому, як тільки ви розумієте, що є і потреба, і причини для того, щоб ми десь поїхали, щось побачили, десь перевірили цифри, десь перевірили дійсно там ситуацію, яку нам доповідають в Києві одне, а на місті, ми знаємо, що відбувається інше, щоб ми засвідчили це, зокрема комітетом, реальний стан справ, то ми повністю готові. Так що ваші пропозиції – ми, як то кажуть, у вашому розпорядженні.

Колеги, отже, я тоді пропоную підтримати план роботи нашого комітету на період дев'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання з тими доповненнями, пропозиціями, які були висловлені зараз під час засідання членами нашого комітету.

Отже, хто за таке рішення, прошу голосувати.

Потураєв – за.

В'ЯТРОВИЧ В.М. В'ятрович – за.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Княжицький – за.

СУШКО П.М. Сушко – за.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальотов – за.

ФЕДИНА С.Р. Федина – за.

АБДУЛЛІН О.Р. Абдуллін – за.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Павленко – за.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, колеги.

Хто проти? Хто утримався?

Дякую. Рішення прийнято.

Колеги, наступне питання, яке ми маємо проголосувати. Про пропозиції Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики до проекту порядку денного десятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

Колеги, є якісь доповнення, пропозиції? Якщо немає, прошу голосувати.

Хто за те, щоб підтримати пропозиції до порядку денного десятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання, прошу голосувати.

Потураєв – за.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Констанкевич – за.

БОЖКОВ О.В. Божков – за.

САНЧЕНКО О.В. Санченко – за.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька – за.

ФЕДИНА С.Р. Федина – за.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях – за.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальотов – за.

СКРИПКА Т.В. Скрипка – за.

АБДУЛЛІН О.Р. Абдуллін – за.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Юрій Павленко – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Колеги, хто проти? Хто утримався?

Дякую. Рішення прийнято одногосно.

Колеги, наступне рішення, це про перелік законопроектів, проектів постанов, які комітет пропонує не включати до проекту порядку денного десятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання. Якщо немає зауважень, то теж прошу підтримати це рішення.

Хто за, колеги?

Потураєв – за.

В'ЯТРОВИЧ В.М. В'ятрович – за.

БОЖКОВ О.В. Божков – за.

СКРИПКА Т.В. Скрипка – за.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька – за.

АБДУЛЛІН О.Р. Абдуллін – за.

ФЕДИНА С.Р. Федина – за.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальотов – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Колеги, хто проти? Хто утримався?

Дякую. Рішення прийнято.

І останнє рішення в цьому блоці. Про Звіт про роботу Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики за період дев'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання. Думаю, теж зауважень немає, ми з вами плідно працюємо, так що пропоную підтримати наш звіт.

Хто за те, щоб його підтримати, прошу голосувати.

Потураєв - за.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Констанкевич - за.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Княжицький - за.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька - за.

В'ЯТРОВИЧ В.М. В'ятрович - за.

СКРИПКА Т.В. Скрипка - за.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях - за.

АБДУЛЛІН О.Р. Абдуллін - за.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальотов - за.

СУШКО П.М. Сушко - за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Колеги, хто проти? Хто утримався?

Дякую. Рішення прийнято.

Колеги, наступне питання, яке ми з вами недорозглянули минулого разу. Це питання про збереження та розвиток Національного центру Олександра Довженка. Я думаю, що ми почнемо з того, що надамо слово і послухаємо уважно пані Олену Гончарук, керівницю Музею кіно Державного підприємства "Національний центр Олександра Довженка" про стан справ наразі в Довженко-Центрі.

Пані Олено, вам слово. Дякуємо, що приєдналися сьогодні знову до нас. Маємо сьогодні спеціально для вас багато часу. Готові вас слухати і відповідно почути, що ви від нас би очікували для того, щоб далі зберігався і розвивався Довженко-Центр.

Будь ласка.

ГОНЧАРУК О. Добрий день, колеги. Дякую, що запросили. Ми минулого тижня вже починали говорити про Центр. І тоді ми торкнулися питання фінансування, яке зараз є, на жаль, критичним, тому що Центр було недофінансовано на цей рік. І ми, відповідно реагуючи на наші домовленості, направили на комітет уже листа, я сподіваюся, що він надійшов, із зазначенням цифри, там додано фінансовий план, який містить власне обґрунтування цієї цифри. Чи була можливість його побачити, розглянути?

ПОТУРАЄВ М.Р. Зараз скажу, що я його не бачив. Колеги з секретаріату, будь ласка, чи зайшов до нас лист від Довженко-Центру?

_____. Ні, був, був. Я читала цей лист.

_____. Так-так. Це у чаті є комітету. Ми скинули.

ПОТУРАЄВ М.Р. А, це от в тому пакеті документів. Вибачте, пані Олено. Це моя помилка. Це я його не знайшов у великому пакеті документів, які там є. Значить, колеги ознайомилися. Дякую.

Будь ласка, продовжуйте.

ГОНЧАРУК О. Добре. Тоді ми будемо чекати, я сподіваюсь, на схвальну реакцію, тому що ці кошти нам необхідні для забезпечення стабільного функціонування інституції. Це фінансування, яке центр отримує з державного бюджету, скеровується на виплату зарплатні виключно. Тому для нас важливо зараз забезпечити, щоб центр стало функціонував.

Коротко, що він зараз виконує, над чим ми зараз працюємо. Оскільки в нас є все одно загроза фізичного знищення колекції, загроза не зникла, ми постійно займаємося зараз скануванням тих фільмів, які ми маємо, і в тих

межах і можливостях, що в нас є. Нам потрібно забезпечувати цю частину. В нас дуже великий запит на українське кіно за кордоном. Їх просять для міжнародних подій, їх просять для форумів, для симпозіумів, для окремих показів. І це дуже гарний спосіб підтримувати українську позицію і голос у світі. Тому нам це теж надзвичайно важливо забезпечити. І те, що є постійною нашою діяльністю, це дослідження спадщини кінематографічної. Вона потребує переосмислення, вона потребує опрацювання. В кінематографі заховано не менше батьківщин-матерів, ніж у фізичному просторі присутні. Тому ця робота є важливою. І власне наступне, до чого ми мали б перейти, це визнати центр державним фондом фільмів. Це те, що не було зроблено досі, це те, що є і передбачено законодавством. І ми вже наводили свою позицію, що центр де-факто виконує всі функції фонду фільмів, і зберігаючи кінематограф, і досліджуючи його, і реставруючи. І в принципі особливих коштів на те, щоб його забезпечити в межах цієї інституції не потрібно, бо створення інших установ або передавання будь-куди колекції, це буде створювати ризики її втрати, її розмивання, її розпорошення. Тому на часі зараз зайнятися тим, щоб розробити положення і затвердити його, щоб і центр, і колекція були захищені. Це в інтересах і тієї спадщини зокрема, яку нам потрібно повернути в Україну, додому, яка зараз перебуває в Росії і для нас вона, на жаль, досі недоступна. Це ключові питання.

І ще є питання, яке в нас досі в процесі. Я є переможницею конкурсу на керівника Довженко-Центру. Один конкурс у нас завис в повітрі, він нічим не закінчився, який міністерство проводило. Держкіно провело другий конкурс. І контракт досі не укладений. Через розбіжності в позиціях ми змушені були подати до суду про укладення контракту вже через судові рішення. Але якщо Держкіно готове розглядати в інший спосіб узгодження позиції по контракту, цей процес теж можливий.

Ну і стосовно положення, якщо знову про нього згадуємо, то нам необхідні фахівці, які і з Міністерства культури залучені бути, і, безумовно, без центру воно не має розроблятися. В нас вже є напрацювання. Ми готові поділитись.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, значить, давайте може до того, як у когось з запрошених будуть коментарі до того, що нам зараз доповіла пані Олена, давайте я відреагую. Значить, я прошу секретаріат підготувати відповідного листа щодо фінансування. Ми це робили. І я вважаю, що у випадку з Довженко-Центром це має бути декілька листів: і на керівництво Держкіно, і на Прем'єр-міністра, я вважаю теж. Ну тобто два щонайменше. І я їх одразу підпишу.

Тепер щодо іншого важливого питання, про те, що ви, пані Олено, підняли зараз. Значить, дивіться, от ми ж і минулого разу говорили, що якщо потрібно внести якісь зміни в законодавство, я зараз не про нормативку кажу, яка там Держкіно розробляється і Кабміном затверджується, а саме на законодавчому рівні, що треба врегулювати питання вашої там архівної діяльності, музейної діяльності чи будь-які, то ми готові створити робочу групу за вашою участю, за участю інших фахівців, яких ви будете вважати за потрібне, і ми там ще, можливо, долучимо, і ці зміни напрацювати, якщо вони потрібні. Але тут, так би мовити, ви нам скажіть. Якщо це потрібно зробити, то ми це готові зробити. Ви подумайте і якщо ви дійдете до висновку з кіноспільнотою, що дійсно такі зміни в законодавстві потрібні, щоб врегулювати ті питання, які ви підняли, то ми, знову-таки, повністю готові цим зайнятись.

Так, колеги, чи є, можливо, запитання до пані Олени? І пані Юлія Шевчук з нами. Може до неї є якісь запитання, коментарі якісь?

Будь ласка, Миколо Леонідовичу.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Нехай пані Юлія Шевчук це прокоментує, а тоді ми висловимо свою позицію і запитання поставимо.

ПОТУРАЄВ М.Р. Тоді, пані Юліє, я вам зараз передаю слово. Я хочу підкреслити, що, ми ж розуміємо, що і Держкіно зараз в такій ситуації по фінансуванню, як і фактично всі державні агенції. Але тим не менше, як я і казав минулого разу, що те, що залежить від комітету, ми готові зробити, пані Юліє, звичайно, разом з вами, для того щоб хоча б поставити питання про необхідність належного фінансування або інші питання, які потребують врегулювання.

Будь ласка, пані Юліє, вам слово. Потім тоді пані Олена ще прокоментує, і тоді будемо вже обмінюватися репліками

Будь ласка, пані Юліє Шевчук.

ШЕВЧУК Ю.І. Вітаю шановний народних депутатів. Я трішки прокоментую те, що озвучила пані Олена. Напевно, що почну з бюджету і розміру бюджету. Так, ми маємо на 2023 рік обмежений розмір бюджету, про це всі знають. Ми мали граничні доведені показники на рівні Міністерства фінансів і в них відповідно фінансуємо всю цю програму. І недофінансування по програмі в рамках доведених граничних показників на сьогоднішній день не існує.

З приводу фінансування на наступний рік. Тут, на превеликий жаль, у нас з центром склалася не дуже гарна ситуація, тому що ми на минулому тижні мали подати показники і потреби бюджету на 2024 рік і мали на це вкрай обмежений термін. Звернулися до центру з проханням надати свої пропозиції, своє бачення, можливо, якусь додаткову потребу чи ще щось і, на превеликий жаль, ми отримали відмову центру взагалі давати будь-яку інформацію. Це достатньо дивно, тому що це єдине підприємство, яке у нас дотується з державного бюджету, говорить про те, що вони мають потребу. Я

розумію зі строками. Але строки теж обмежені для нас. Ми мали дві доби на підготовку бюджету взагалі на весь рік.

Далі. Щодо конкурсу, про який говорить пані Олена з приводу підписання контракту. Так, у нас є з пані Оленою розбіжності з приводу того, яким чином має виглядати контракт і що має в ньому бути записано, але при цьому ми відкриті для обговорення позицій і пані Олени, і нашого бачення, як це має виглядати. Але, знову ж таки, тут пані Олена не до кінця ще знову озвучує інформацію. Окрім позову про підписання контракту з пані Оленою за конкурсом, який проводив Мінкульт, потім позову про підписання контракту за конкурсом, який проводив Держкіно, представниками пані Олени поданий ще позов про визнання взагалі недійсним конкурсу, який проводило Держкіно, де пані Олена є переможцем конкурсного відбору. Можливо б пані Олена все-таки прийшла би до нас і ми колективно сіли і проговорили, як виходити з цієї ситуації, тому що ситуація дійсно тупикова. Ми натикаємося постійно на якісь перепони, які незрозуміло чому і де виникають.

Далі. Якщо говорити з приводу Державного фонду фільмів, то на сьогоднішній день стаття 17 Закону "Про кінематографію" не передбачає того, що Державним фондом фільмів має бути саме Центр Довженка. Іде мова у статті 17 про створення окремої юридичної особи. Тому тут теж потрібно сісти і продумати, яким чином це має бути: це має бути чи на базі реформатування Центру Довженка як у виключно архівну установу з функцією збереження фільмофонду, чи це має бути щось інше. То тут питання відкрите. Питання відкрите, питання потребує додаткового опрацювання. Це те, про що ми говоримо, і говоримо вже не перший рік.

Це якщо коротко по коментарях на інформацію, озвучену пані Оленою. Якщо будуть якісь питання. Готова прокоментувати.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, пані Юліє.

Ну бачите, колеги, так, на жаль, от, пані Юліє, ви ж теж не соромтеся до нас звернутися оперативно, якщо вам доводять вимогу, що давайте, у вас дві доби, сформуєте бюджетний запит. Я пам'ятаю, і в минулому році була приблизно така сама складна ситуація, ну якось ми там з цим впоралися.

Так, і тут, пані Олено Гончарук, ми теж просили би, щоб ви якось з Держкіно співпрацювали і щоб ваш бюджетний запит, щоб ми його теж бачили, тому що ми знаємо, що часто відбувається, особливо зараз. Держкіно подасть ваш запит, потім його там десь у Мінфіні поріжуть, так, і потім воно прийде до нас вже як така погоджена історія, а ми не будемо знати, з чого все починалося. Тому тут я думаю, що комітет, який врешті голосує за бюджет, ми як парламентарі голосуємо всі за бюджет, ми маємо знати бюджетні потреби наших державних агенцій, установ і підприємств, тобто те, що ви надсилаєте. Так, ну це що стосується бюджету.

І ще раз зазначу, знову-таки, от бачите, колеги, пані Юлія підняла питання, що, можливо, все ж таки певні речі мають бути врегульовані на законодавчому рівні, щоб Довженко-Центр точно знав, ким він є, що він є єдиною установою з унікальним функціоналом і так далі. І якщо ми все ж таки підемо цим шляхом, то, можливо, знову-таки, я не наполягаю, це моя думка станом на сьогодні, що може йому треба все ж таки прибрати оцю невластиву функцію заробляння грошей. Я вважаю, що це має бути державна установа повністю.

Миколо Леонідовичу, будь ласка, тобі слово.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую.

По-перше, ми ж розуміємо природу цього конфлікту, який тягнеться дуже давно. Очевидно, що дві частини нашої розмови.

Перше, повністю підтримую потребу фінансування. Можемо зробити рішенням комітету і рекомендувати Держкіно звернутися до уряду, і уряду

там виділити ці кошти. Я вважаю, що ми зобов'язані це зробити, тут питань немає.

Питання друге. Я, взагалі-то, все життя політичне працював в політиці в сфері культури. І очевидно, що такі центри, як Центр Довженка, всюди вони є по суті архівами. Архів, це не означає, що це склад. Це організація, яка промотує національну культуру і фільми, проводить заходи – і це абсолютно нормально. На цих заходах теж, безумовно, можна заробляти кошти, тому що по суті це, за великим рахунком, державна некомерційна організація, яка на свою діяльність може заробляти кошти. Тут теж в цьому великої біди немає. І так всюди в світі відбувається. І зайдіть в польські чи чеські схожий центр і архів, ви побачите всі надбання культури, ви можете зробити собі копію. Вони проводять лекції для школярів, вони продають мерчі, вони займаються ще чимось. І всюди це державні установи, які знаходяться в сфері управління Міністерства культури.

Тому я би пропонував, щоб ми прийняли рішення про те, щоб, по-перше, звернутися до Держкіно від уряду про забезпечення фінансування, про яке просить центр, а по-друге, рекомендувати уряду підпорядкувати Центр Довженка Міністерству культури і покласти на нього функції архіву. І це би вирішило нам всі питання. І це абсолютно логічна і нормальна схема.

І я не знаю, чи є ще з нами виконувач обов'язків міністра. Сподіваюсь, що є. Чи немає? Є.

ПОТУРАЄВ М.Р. Обіцяв Ростислав Володимирович...

КАРАНДЄЄВ Р.В. Я є.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Пане Ростиславе, давайте ми рекомендуємо комітетом підпорядкувати міністерству, рекомендуємо уряду, не вам, очевидно це не ваше рішення, підпорядкувати Центр Довженка Міністерству

культури для створення на його базі національного архіву, який буде займатися збереженням нашої національної спадщини і її пропагандою, так, як це відбувається в усіх європейських країнах.

Бо ми весь час тут боремося за приміщення, перепризначаємо людей, пропонуємо підписати контракт пані Олені про те, що вона має ще ходити на ходулях, літати на Місяць і підтримувати знищення Центру Довженка або ще якісь інші функції, сваримося, конфліктуємо, в результаті продукуємо лише конфлікт. Центр не розвивається, Держкіно теж своїх цілей, які там хтось, можливо, ставив, не досягає. І навіть немає в кого спитати. Я б із задоволенням спитав в пані Юлії, а в нас мала би була пані Марина Кудерчук, але її щось в нас давно вже немає, теж хотілося би її колись побачити. Я вдячний, звичайно, пані Юлії, що вона присутня, але хотілось би голову Держкіно бачити на засіданнях комітету. Але нам нічого не заважає, тут не буде жодного конфлікту. Держкіно виробляє фільми? Виробляє. Вирішили, що окрема структура? З моєї точки зору, теж абсолютно хибне рішення, я весь час про це говорив, це має бути в структурі Міністерства культури. Але Центр Довженка як центр, який береже нашу національну і культурну пам'ять, її пропагує, це точно функції Міністерства культури. Давайте рішенням комітету рекомендуємо уряду його підпорядкувати. А поки цього не сталося, в першому рішенні забезпечити фінансування, а в другому підпорядкувати Міністерству культури. Подати план роботи, бачення цієї роботи і нормально розвиватись, а не займатись тим, що вони по судах ходять один з одним, нічого не розвивається, є скандал, громадянське суспільство колотить, всіх колотить і незрозуміло навколо чого. Ну, зрозуміло, скоріше з все навколо якихось приміщень, чи оренди, чи коштів. Але це точно не питання державної політики в час війни.

Дякую.

КАРАНДЄСВ Р.В. Дозвольте прокоментувати.

ПОТУРАЄВ М.Р. Ростиславе Володимировичу, одну хвилину, я зараз два слова скажу.

Колеги, я не думаю, що вже після цих місяців варто згадувати про приміщення або там земельні ділянки, тому що зрозуміло, як процес рухався, що там справа не про це.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Я не розумію про що справа. Підписується контракт ... (*нерозбірливо*) додатковими видатками, з одного підприємства на інше. Це все не про культуру, це все про якісь обладнання. Може не про ті, може не про землю, може про інше, але це не про культуру 100 відсотків і не про розвиток культури.

ПОТУРАЄВ М.Р. Це не про культуру, Миколо Леонідовичу, я погоджуюсь, я ж погоджуюсь з цим абсолютно. Більше того, я вважаю, що ми як комітет зробили все належне, щоб і увагу привернути до цієї ситуації, і точно дати зрозуміти комусь, якщо хтось був, що ми точно не будемо погоджуватись з розчленуванням центру, з якимись там рішеннями щодо його майна і так далі. Я думаю, що наша позиція всім відома. Ну я не знаю, наскільки воно допомогло, але точно не завадило, я думаю так. З певною самокритикою, скажу так.

І тому я думаю, що, по-перше, і пані Олено, і пані Юліє, ви маєте знати, що ми готові долучатися до будь-яких робочих зустрічей, якщо це потрібно, в якості людей, які можуть якось врівноважити позиції, взяти до уваги там певні процеси. Так що, знову-таки, не треба забувати, що є депутати комітету, члени комітету, які готові бути частиною цих процесів: і процесів щодо врегулювання ситуації з контрактами, з конкурсами, інших процесів. Так що, знову-таки, ми тут, як то кажуть, у вашому розпорядженні.

Ростиславе Володимировичу, будь ласка, вам слово.

КАРАНДЄЄВ Р.В. Дякую, Микито Руслановичу.

Миколо Леонідовичу, якщо ми пригадаємо, а ми ж пам'ятаємо історію, що Довженко-Центр справді був у сфері управління Міністерства культури, але навіть за тих часів він фінансувався Держкіно. І це було пов'язано з тим, що він виконував функції у сфері кінематографії, функції з реалізації політики у сфері кінематографії.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Це норма закону, яку ми можемо змінити. Оскільки Держкіно було теж в системі Міністерства культури, так і було.

КАРАНДЄЄВ Р.В. Після того, як функції з формування політики від Міністерства культури були передані до Держкіно...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ви абсолютно праві. Це норма з іншого закону. Це я кажу до Микити Руслановича.

КАРАНДЄЄВ Р.В. І Держкіно перейшло в координацію безпосередньо не Міністра культури, а Міністра Кабінету Міністрів, ми втратили будь-які форми взаємодії з Довженко-Центр. Проте залишили інтерес. І ви абсолютно правильно говорите, що таким інтересом є культурна спадщина в глибокому розумінні. Не просто ті артефакти, які перебувають у віданні Довженко-Центру, а їхня діяльність зі збереження державного музейного фонду.

Щоправда, хочу деякі сказати зауваження, що ця частина артефактів, яка перебуває зараз і використовується для формування музейної колекції, досі ще неналежним чином оформлена, ну принаймні наскільки я знаю. Тому, пані Олено, просив би вас звернути увагу, щоб питання якраз оформлення музейних предметів і повного регламентування діяльності музейної складової, яка працює зі спадщиною, у вас було підчищено і все

було, як то кажуть, зовсім-зовсім акуратно. Принаймні в мене є така інформація, я просив би вас звернути увагу на це, щоб ви це питання вирішили.

Щодо передачі. Колеги, допоки Довженко-Центр виконує функції з кінематографії, виглядатиме не зовсім коректно, я вам скажу, і не зовсім логічно, щоб заклад у сфері кінематографії був переданий до Мінкульту. Це по-перше. Ну, а крім другого всього, ви розумієте, що є певні політичні питання, які теж треба окремо обговорювати. От хотів би так сказати.

Дякую.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. З вашого дозволу, пане виконуючий обов'язки міністра, оскільки ви в цій новій ролі зараз, може ви ці політичні моменти обговорите, може ми Держкіно підпорядкуємо вам, так як це було б логічно, і тоді би ми всі ці питання зняли. Бо це було би правильно, логічно, системно і відповідало би і логіці законотворчості, і урядування, і тому, як це відбувається в усіх країнах наших партнерів.

КАРАНДЄСВ Р.В. Наскільки я знаю, питання щодо можливої зміни підпорядкування, ну скажемо так, координації, так, Держкіно як центрального органу виконавчої влади буде розглядатися політичним керівництвом держави після вирішення питання Міністра культури та інформаційної політики. Тому, швидше за все, що треба почекати.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Я абсолютно згоден з Миколою. Я думаю, що у нас корінь проблем, які ми зараз розглядаємо, це якраз виведення свого часу Держкіно з підпорядкування Міністерству культури, з чого й почалися проблеми, які зокрема й досягнули цих проблем, які зараз виражаються в Центрі Довженка. Тому абсолютно логічно, правильно було би все-таки

виправляти цю ситуацію дещо більш системно, зокрема через повернення в підпорядкування Держкіно до Міністерства культури.

ПОТУРАЄВ М.Р. Колеги, зараз є репліка точно у пані Олени Гончарук, але перед тим, як я їй надам слово, я пропоную що зробити? Я пропоную попросити Миколу Леонідовича разом з секретаріатом на наступне засідання комітету виписати рішення вже у вордингу, як належить. Я думаю, що ми всі підтримаємо ті пункти, які озвучив Микола Леонідович, вони абсолютно прийнятні, на мій погляд. І я розумію, Ростиславе Володимировичу, що треба дочекатися пропозицій щодо призначення міністра, але, тим не менше, я думаю, що ми можемо абсолютно спокійно створити робочу групу, яка би відпрацювала питання діяльності Довженко-Центру, зокрема, от Микола Леонідович уже зазначив, що, так, якщо треба, це про що я казав із самого початку, якщо треба, внести там якісь точкові зміни в законодавство, то їх можна змінити. Але зміни в законодавство треба розглядати в контексті взагалі діяльності Довженко-Центру і перспектив Довженко-Центру, бо я повністю поділяю позицію колег, це ж не лише Микола Княжицький каже, в якому форматі він має зберігатися і функціонувати, Довженко-Центр, це кажуть усі фахівці і я це підтримую.

Так що це моя така пропозиція, щоб ми на наступному засіданні комітету вже проголосували таке правильно виписане рішення. Ну і, знову-таки, я пропоную, щоб ми все ж таки таку робочу групу сформували.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Микито Руслановичу!

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, будь ласка, Миколо Леонідовичу.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Хочу вас поінформувати, що на підставі нашого звернення Прем'єр-міністр уже дав доручення пані Кудерчук і пану

Карандеєву як очільнику міністерства і Держкіно створити таку робочу групу щодо Довженко-Центру. Тобто таке доручення на урядовому рівні вже існує. Через те, може, ми би попросили пана виконуючого обов'язки міністра все-таки або дійсно її створити, або результати її роботи дати в комітет, щоб ми могли їх розглянути і підтримати. Тому що таке урядове доручення існує.

ПОТУРАЄВ М.Р. Чудово.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дивіться, пане Ростиславе, у мене немає до вас жодних претензій, ви недавно працюєте і це були не ваші рішення. Я просто хочу бачити в вас союзника в тому, щоб ми все це привели до нормального опрацювання ... *(не чути)* і щоб ми намітили спільно з вами цю дорожню карту, як ... *(нерозбірливо)* цю ситуацію.

А я думаю, що ми буквально за пів години там...

ПОТУРАЄВ М.Р. Чудово, Миколо Леонідовичу, дякую.

Так, колеги, тоді заключне слово пані Олені Гончарук і будемо закінчувати розгляд цього питання. Будь ласка, пані Олені, ваші коментарі.

ГОНЧАРУК О. Дякую.

Мене насправді бентежить те, що пан Ростислав озвучив, ці певні політичні питання або підчищення, або ще щось. Через певні політичні питання ми, схоже, опинилися в тій ситуації, де ми зараз. І я дуже вдячна, що комітет відгукнувся на нашу пропозицію піти якимось конструктивним шляхом і шукати виходи з цієї ситуації. Бо, справді, інституція має розвиватися незалежно від певних політичних питань. І вона може бути захищена і через призначення керівника, і через певний визначений статус. Тому що інсинуації щодо того, щоб або розокремити центр на якісь окремі структури, або перетворити його на архів, що не є дуже властиво, це нас веде

зовсім в протилежний бік від розвитку, причому не тільки центру, але для України і для культурної сфери це загалом не дуже добре. Тому що центр творився великими трудами, його збирали довго і ретельно, а розпатрати це все буде дуже просто.

Тому мені справді дуже резонує те, як пан Микола сформулював роль центру. Я вважаю, що звужувати його виключно до обслуговування сфери кінематографії, це дуже недалекоглядно. Центр завжди був пов'язаний з різними сферами, але це також і мистецтво, це і дослідження. Тобто нам буде природно повертатися назад до Міністерства культури, тому що Довженко-Центр є закладом культури. І ми не можемо сказати, що спадок Параджанова чи Довженка це суто кіно, але це не має ніякого відношення до мистецтва чи до історії. Тобто у центру є можливість працювати із цим комплексно і не звужувати це просто до сервісу кінематографії. Для заняття суто кінематографією у нас є кіностудії, є кіновиробники, які цим займаються. І якщо говорити, що міністерство не займається кінематографом, то чому тоді міністерство підтримує виробництво серіалів? Все ж таки це частина культурної та інформаційної політики, тому тут я і пана Миколу підтримую. І там прозвучала така річ - про перепрофілювання центру в державну некомерційну організацію. Я вважаю, що на це нам теж важливо буде звернути увагу.

У мене до пані Юлії є одне практичне запитання стосовно бюджетного запиту. Я так розумію, що всі були поставлені в жорсткі умови підготовки за одну ніч, але, наскільки мені відомо, ніхто Держкіно не відмовляв і фахівець, який у нас відповідає за надання інформації, вашому фінансовому відділу цю інформацію надав у телефонному режимі, точніше, через вайбер, і нам було запропоновано через те, що такі жорсткі терміни, щоб ми просто пізніше нормальний лист надіслали, оформили це вже правильно. Але відмови не було. Якщо вам хтось прямо відмовив, скажіть мені про це, будь ласка, або напишіть.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Колеги, я думаю, що ви це в робочому порядку між собою вирішите, пані Олено, пані Юліє. Єдине, що я попросив би, знову-таки, пані Олено, щоб ви комітет теж поставили до відома, який саме бюджетний запит ви надали, щоб ми могли це контролювати під час проходження бюджетного процесу.

Колеги, ми тоді вирішили. Дякую всім за участь в обговоренні цього питання. Дякую за докладну інформацію по всіх аспектах діяльності Довженко-Центру. Знову-таки, сподіваюсь на те, що ви не будете забувати, що є комітет, і комітет готовий конструктивно співпрацювати і з Держкіно, і з Довженко-Центром, і з Міністерством культури. А Микола Леонідович підготує рішення і ми його проголосуємо.

Так, колеги, тоді переходимо до наступного питання. Але перед тим, щоб може все ж таки всі почули, хочу оголосити, що, попри навіть те, що ми з вами зауважили на певні там суспільні моменти, культурне життя продовжується. Наскільки я от знаю з інформації від Миколи Леонідовича Княжицького, все ж таки в цьому році буде знову фестиваль в Криворівні. Це важлива подія культурно-мистецька і наукова, і громадська. Микола Леонідович надасть більше інформації для членів комітету. І хочу сказати, що яка б не була критика, якщо Микола Леонідович запросить, я буду брати участь в цьому фестивалі, бо я вважаю, що це важливо, важлива подія і важливо в ній взяти участь. А що там будуть писати потім в соцмережах, мене не дуже турбує з цього приводу.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Я лише хочу, Микито Руслановичу, з вашого дозволу, вам подякувати звичайно, принагідно запросити всіх. Це не фестиваль, це форум, де буде багато дискусій, де будуть брати участь українські письменники, зокрема представники українського PEN-центру,

різноманітних культурних середовищ. Там є теж культурна програма, тому що якщо прийде Жадан і буде читати вірші, то вірші - це теж культура, або якщо вийдуть військові, які боронять Україну, і військовий оркестр бойової бригади, який виконає якісь українські патріотичні пісні, на яких буде збір коштів на користь українських військових, то це і культура, і оборона, і об'єднання людей, і нічого іншого, крім дискусій і патріотичного спрямування, там не буде, але буде дуже гарне місце серед природи і серед гір, де можна провести справді серйозні дискусії про майбутнє української культури. І заради цього і робиться цей форум.

Дякую, Микито Руслановичу. Принагідно всіх запрошую. Це буде, ми плануємо, я додатково дам інформацію, на Покрову, 30 вересня - 1 жовтня.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Тим більше...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Хочу сказати, що ми не запрошуємо туди, взагалі-то, політиків, окрім членів нашого комітету. Так, про всяк випадок. Але це не означає, що хтось не приїде, відкрите запрошення для всіх, але оскільки там будуть дискусії про культуру, то ми обов'язково будемо основними спікерами на всіх панелях робити всіх, хто забажає. Микиту Руслановича і всіх інших колег, і пані Євгенію, і пана Володимира, і Софію, і всіх, всіх, хто тут є, запрошую очевидно приєднатись.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую ще раз, Миколо Леонідовичу.

Колеги, отже, я вважаю, що значення цього форуму, тим більше зараз, коли точиться така гостра і емоційна дискусія про те, як має виживати українська культура під час війни, за рахунок чого: за рахунок приватних пожертв, позабюджетних грошей або все ж таки бюджетної підтримки. Я

думаю, що всі ці питання дуже актуальні, важливі. І там дійсно збирається дуже багато керівників закладів культури, з якими можна предметно обговорювати всі аспекти діяльності культурних установ під час війни. Я вважаю, що це, тим більше, зараз це для нас, для нашого комітету дуже важлива подія.

Колеги, переходимо до наступного питання.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. І принагідно запрошую пана виконуючого обов'язки міністра, оскільки насправді цей форум фінансується, він виграв грант Українського інституту книги, інших державних установ. Тобто запрошую пана Ростислава теж бути. Буде ще інше особисте запрошення, але поки що так.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Колеги, переходимо до останнього питання в порядку денному. Як ми розуміємо, ці листи були теж в пакеті документів надані. Є певна конфліктна ситуація в державному підприємстві "Львівський державний цирк".

Я просив міністерство з цим розібратися, але потім почалися кадрові пертурбації в міністерстві, немає зараз уже профільної заступниці. Але, тим не менше, ми попросили Ростислава Володимировича Карандєєва нам прокоментувати цю ситуацію. Є у нас наш колега Георгій Мазурашу, він теж має що сказати з приводу цього конфлікту. І я сподіваюсь, що ми все ж таки знайдемо можливість порекомендувати шлях до якогось порозуміння, а не до конфронтації.

Тим не менше, Ростиславе Володимировичу, що ви встигли зрозуміти про цю ситуацію? Розумію, що у вас не було і часу, у вас багато зараз інших справ, але, можливо, якусь позицію міністерства з приводу цього конфлікту ви нам зможете доповісти. Будь ласка, Ростиславе Володимировичу.

КАРАНДЄЄВ Р.В. Дякую, Микито Руслановичу.

Ситуація наступна. По-перше, вона народилася не вчора, вона має певну тривалість. Пов'язана вона з відносинами між колишнім, нинішнім керівником, співробітниками всередині колективу. Неоднозначна правота як однієї, так і іншої сторони.

Міністерство культури направило на адресу комітету відповідний лист, це було зроблено 17 липня, його підписала пані Галина Григоренко, але зміст цього листа підготовлений фахівцями, які незалежно від політичного підпису наразі свою роботу роблять якісно і роблять її і сьогодні. Тому я хочу підтвердити, що та інформація, яка там зазначена, вона актуальна і на сьогоднішній день і ніякої політичної складової в оцінці ситуації немає.

Справді, свого часу, якщо вже так простими словами казати, проводився державний аудит Львівського цирку і було зафіксовано певне порушення, що одна посадова особа під час відсутності керівника здійснювала розпорядження коштами цього цирку всупереч наданих їй повноважень. Після цього аудитори, це Західний офіс Державної аудиторської служби, направили документи до Національної поліції. Порушено щодо цієї особи кілька кримінальних справ. В даному випадку цією особою є пан Голяк, який якраз зі скаргою і звернувся до комітету. В той же час він залишається досі працівником цирку. І щодо нього ще немає ніякого результативного рішення суду, він лише є, скажімо так, суб'єктом цих судових відносин. Станом на сьогоднішній день ми чекаємо наразі рішення досудових органів, які здійснюють досудове слідство, Національної поліції, та й звичайно самого рішення суду, для того щоб розуміти, наскільки пан Голяк був правий чи неправий, наскільки нинішнє керівництво цирку, а саме директор Львівського державного цирку пан Здреник може приймати відповідні кадрові рішення щодо пана Голяка. Пан Голяк ходить на роботу, не дає підстав оскаржувати і порушувати щодо трудової дисципліни, але тим

не менше не здійснює ніякої діяльності. Це вже за інформацією, яку ми отримали від директора Здреника.

У даному разі ми вважаємо за необхідне моніторити цю ситуацію, забезпечити доступність до інформації всіх заінтересованих сторін, забезпечити неупередженість у відношенні міністерства як органу управління щодо дій всіх посадових осіб державного підприємства "Львівський державний цирк". Але в той же час відповідно до компетенції і законодавства ми очікуємо тих рішень ... (*нерозбірливо*) для подальшого формування політики міністерства щодо цирку і зокрема його очільників.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Ростиславе Володимировичу. Як завжди, у вас ґрунтовна і юридично аргументована позиція і повідомлення.

Пан Георгій Мазурашу, наш колега, приєднався до нас, щоб повідомити нам деякі деталі щодо цього конфлікту, який, на жаль, виник в цьому державному підприємстві. Будь ласка, пане Георгію, вам слово.

МАЗУРАШУ Г.Г. Вітання. Дякую, Микито Руслановичу. Всім колегам вітання.

До мене власне звернулися і я так само читав в медіа різну інформацію про те, що коїться навколо Львівського цирку. Хоча я розумію, що в нас, на жаль, дуже багато і маніпуляцій різних, і неправдива інформація поширюється, і треба фільтрувати, як то кажуть, кому що вигідно в якій ситуації, хто що подає, тому треба, звісно, всебічно розібрати цю ситуацію і конфлікт в тому числі. Мене особисто як громадянина, як народного депутата України особливо зацікавило в цих зверненнях, які стосувалися Львівського цирку, дані, які стосуються, наприклад, там реалізації квитків через фірми-прокладки. Це ж нескладно перевірити, я думаю, що навіть без якихось там інших компетентних органів, навіть Міністерство культури спокійно може в цьому розібратися. Якщо це має місце, то очевидно, що

може бути правдивою інформацією і сигнали про те, що, наприклад, як фігурують, що щотижня там по 300-400 тисяч віддають, скажімо так, керівнику таких "лівих" грошей. Але це призводить до того, що їх недоотримує там державне підприємство і зрештою бюджет від цього страждає.

Так само, напевно, нескладно перевірити, чи справді, от за результатами аудиту там фігурує, що виплачувались якісь там поза встановленими нормами гонорари, скажімо так, з яких, виглядає, що могли бути якісь "відкати". Тобто це теж я думаю, що той же Мінкульт може спокійно розібратися, як власне з іншими встановленими в результаті аудиту порушеннями.

Звісно, що я так само розумію, маючи в минулому досвід роботи на посадах в органах виконавчої влади, розумію, що іноді не всі сигнали, які значаться у звітах аудиторських перевірок, свідчать про якісь порушення по суті. Тобто іноді вони носять формальний характер, я би просив, пропонував, оскільки вже і профільний комітет звернув на це увагу, щоб Міністерство культури зі свого боку ретельно перевірило всі ці викладені факти, не відсторонювалося, не лише просто чекали там, наприклад, рішення суду. Суд - зрозуміло, це ми всі чекаємо і будемо знати там, які рішення, а саме перевірити по суті от ці встановлені там факти порушень, ті сигнали, які стосуються там реалізації квитків через фірми-прокладки, і можливо там будуть підстави для того, щоб робити якісь висновки, можливо в тому числі й кадрові, не очікуючи там рішення суду, тому що суд це інша справа.

Тобто я прошу так само, як і сказав пан виконуючий обов'язки Міністра, що прошу якомога об'єктивніше там і принциповіше розглянути ці всі сигнали і не у всьому чекати там, що суд розбереться. Є справи, в яких нам треба розібратися фахово, принципово, тим більше під час війни, коли іде мова про якісь там втрати бюджетні. Це неприпустимо, я думаю, схеми якісь там, отримання "відкатів" і тому подібне.

Дякую за увагу.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, пане Георгію.

Колеги, ну я хочу сказати, що до мене зокрема звернулась громадська організація "Яскрава Країна", я знаю її акції, я не знаю, можливо, і ви чули про них, бачили в соціальних мережах і в медіа. Значить, вони відмічають свою конструктивну роботу з державним підприємством "Львівський цирк", тим більше, от останній час, після початку масштабного вторгнення в Україну. От я до чого, пане Георгію? Що різні відгуки є. І от мені особисто дуже хотілось б, щоб цей конфлікт був якось, знаєте, завершений, в першу чергу задля того, щоб підприємство стабільно далі працювало, щоб звинувачення ці були зняті взаємні. Бо насправді, от конкретно і Львівський цирк, я ж кажу, відповідно до тієї інформації, яка до мене надходила, він як державне підприємство робить дуже багато корисного зараз і для дітей наших, і для дитячих акцій мистецьких за кордоном, і в Західній Україні. Тому хотілося б, щоб ці отакі конфлікти і там факти, які, дійсно, ви праві абсолютно, є факти, які потребують вивчення, щоб вони все ж таки не заважали, не відбивалися негативно на роботі цього державного підприємства.

То я тоді просив би вас, пане Георгію, щоб, можливо, ви би на мене як на голову комітету направили би листа з деталізацією на тих речах, які може все ж таки перевірити додатково Міністерство культури і інформаційної політики, все ж таки враховуючи, що вони ж не є слідчим органом, вони можуть тільки запросити певні факти. А Ростислава Володимировича попросимо нас тримати в курсі дійсно, як будуть судові справи зокрема розглядатись. Тому що ви абсолютно праві, Ростиславе Володимировичу, і я вас повністю підтримую, що звичайно, якщо вже справа в суді, то фінальне слово за судом і саме суд має поставити крапку в певних конфліктах. Тому просимо вас по мірі надходження інформації нас просто тримати в курсі цієї

справи. Але ми звернемось до вас додатково, бо відповідно до тих певних фактів, про які казав пан Георгій Мазурашу зараз, щоб ви ще раз подивились на цю ситуацію. Але, знову-таки, мій заклик, щоб ми зробили все належне, щоб підприємство продовжувало працювати так, як воно зараз працює, на користь держави і українських громадян.

Колеги, добре. Значить, я на цьому буду закінчувати розгляд цього питання.

Дякую вам, пане Георгію, за включення. Дуже вам всім дякую за участь у засіданні комітету.

Хочу повідомити, що зараз я буду підключатися на засідання Комітету соціальної політики.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Микито Руслановичу, я в "Різному" піднімав питання, яке стосується церкви.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, по фінансуванню. Так ми ж наче вирішили, що все, що потрібно підписати, підпишемо.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ні, ні, ні, в мене є два питання.

ПОТУРАЄВ М.Р. Давайте, Миколо Леонідовичу. Вибачте, давайте.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Це коротко. Перше питання. Я просив би вас все ж таки пояснити, чому Закон 8221, за який ми проголосували, й інший урядовий проект (я гірше пам'ятаю його номер, але ви розумієте, про що йдеться, той, який готував пан Єленський в Міністерстві юстиції), чому все ж таки ці закони – наш про заборону діяльності російської церкви і цей урядовий проект, він значно слабший, з моєї точки зору, але все ж такт це

проект, – чому вони все ж таки не виносяться в зал і які перспективи голосування за них?

ПОТУРАЄВ М.Р. Миколо Леонідовичу, вони не знаходять підтримки на погоджувальних радах. На жаль, там голови комітетів присутні як запрошені, ми не є голосуючими сторонами на погоджувальних радах. На жаль, не знаходять підтримки на погоджувальних радах.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Я так розумію, що Погоджувальна рада приймає рішення відповідно до розміру фракції. Тобто якщо вони не знаходять підтримки, чи могли б ви озвучити, які фракції не підтримують цей проект?

ПОТУРАЄВ М.Р. На жаль, Миколо Леонідовичу, наша фракція не впевнена, що законопроект набере в залі належну кількість голосів. Ну, у нас з цього приводу йдуть дискусії, але я змушений визнати, що голосування і не підтримка урядового законопроекту або вашого, я, як і вважав, так і вважаю, обидва законопроекти...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Наш законопроект, бо там є багато...

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, наш, в принципі, колективний.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Парламентський і урядовий, скажемо так.

ПОТУРАЄВ М.Р. Я вважаю, що якщо вони не отримають необхідної кількості голосів, то це негативно відобразиться на процесі.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. А є ще проект колеги Констанкевич, який теж ми не підтримали, який теж дуже важливий, між іншим.

ПОТУРАЄВ М.Р. Це проект, де ми автори з Іриною Мирославівною разом і у нього, на жаль, така сама історія. На жаль, колеги не впевнені, що вони наберуть необхідну кількість голосів.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. А може нам ініціювати... Микито Руслановичу, я розумію, що у нас таке не прийнято, але ми можемо навіть не для преси, не для нікого ініціювати зустріч вашу, колеги Констанкевич, мою, інших бажаних членів комітету, Володимира В'ятровича, Євгенії Кравчук, бо ми всі за це голосували, інших членів комітету з вашого фракції, може в них є якісь заперечення, може в них є якісь пропозиції, які ми не чуємо, може ми вам можемо щось уточнити? Тому що продовження діяльності по суті антиукраїнської Російської православної церкви в Україні це насправді удар в спину армії зараз. Давайте ми з ними обговоримо, давайте, може, ми пояснимо їм це.

ПОТУРАЄВ М.Р. Миколо Леонідовичу, підтримую. І я запропоную таку зустріч. Запропоную.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Може нам треба теж зустрітися з паном міністром. Добре, що ми попросили його залишитися. І розказати, пане міністре, пане виконуючий обов'язки, ну ви заступник, в Польщі, знаєте, заступників теж міністром називають, а ще й виконуючого обов'язки, от яка ваша позиція, може ви скажете, урядова позиція. Це ж урядовий проект, який не голосується, і парламентські теж. І чи хтось обговорює це з вами? Може якась наша підтримка потрібна?

ПОТУРАЄВ М.Р. Давайте проведемо таку зустріч. Бо Ростислав Володимирович, ми ж бачили, він був у лаврі, по-моєму. Коли ви були? Позавчора, да, Ростиславе Володимировичу, якраз у лаврі були? Да.

Вибачте, Миколо Леонідовичу, я ледь не закрит засідання комітету. Я думаю, що Ростислав Володимирович розповість, що там в лаврі, що він там бачить, як він ознайомився зі справами. І я думаю, що така зустріч за участі Ростислава Володимировича, і Віктора Євгеновича Єленського і нашої була б абсолютно доцільна.

Ростиславе Володимировичу, що ви побачили в лаврі? Розкажіть нам.

КАРАНДЄЄВ Р.В. Дякую.

Колеги, в лаврі ситуація наступна. Після розірвання відносин між заповідником та монастирем, буду коротко так казати, виникла потреба в тому, щоб забезпечити функціонування, утримання і експлуатацію додатково 79 споруд, які мали перейти, це споруди заповідника, споруди Нижньої лаври, які мали перейти в пряме управління заповідника в ... *(нерозбірливо)*

Це потребує, очевидно, додаткового ресурсу. Вже вчора на Кабінеті Міністрів України було прийнято перше фінансове рішення, а саме: шляхом перерозподілу видатків державного бюджету були виділені кошти на забезпечення охорони. Ну це першочергове, що ми маємо реалізувати. Тобто до кінця року ми маємо можливість продовжити договори охорони об'єктів, нових в тому числі об'єктів Києво-Печерської лаври з поліцією і охороною.

Наразі стоїть питання ще й кадрового забезпечення під заходи, які мають відбуватися на цих об'єктах. Якщо навіть по одній людині на кожен об'єкт передбачити в штаті заповідника, то це вже, як я сказав, 79. Але очевидно, що...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Не дуже добре чути, пане Ростиславе. Може голосніше трошки?

КАРАНДЄЄВ Р.В. Але очевидно, що має проводитися робота не просто наглядача на кожному об'єкті, але і мають бути додаткові роботи. Відповідно до розрахунків заповідника додатково має бути залучено до штату близько 100-110 працівників. Причому це мінімальна кількість. Ця інформація і відповідно розрахунки щодо фінансового забезпечення оплати правці цих людей були доведені до відома Прем'єр-міністра України і він підтримав необхідність внесення змін до тих постанов, які регулюють граничну чисельність державних підприємств в період воєнного стану, а також додатково віднайти кошти (і це було пряме доручення Міністерству фінансів) на те, щоб забезпечити заробітну плату додатково залучених працівників.

Наразі вже заповідник отримав контроль над 10 об'єктами, інші об'єкти в процесі передачі. Ця передача відбувається непросто. Ви очевидно знаєте із засобів масової інформації і тих даних, які в публічному інформаційному просторі, що нинішні користувачі, хай і за формальним статусом колишні, але чинять певний опір. Вчора у мене була робоча зустріч із міністром внутрішніх справ і ми проговорили ті спільні дії, які мають забезпечити виконання адміністрацією заповідника "Києво-Печерська лавра" завдань щодо повернення всіх об'єктів майна в сферу їх управління. Тому очікуємо, що незабаром цей процес повернення буде більш активізований і ми зможемо шляхом встановлення певних режимів допуску до об'єкту сторонніх осіб... А проблема не в монахах, на жаль або на щастя. Проблема, на жаль, в тих прихожанах, назвемо їх так, в лапках, які перебувають на території заповідника, проживають в спеціальних готелях і, на жаль, чинять опір офіційним органам як заповідника, так і правоохоронним органам, Національній поліції України. Тому така зараз ситуація.

Ми передбачаємо, що фінансово держава забезпечить все необхідне, організаційно ми теж підключимося. Ну і тут, як то кажуть, буде вже робота безпосередньо з людьми на місцях.

Одночасно хочу зазначити, що заповідником вжиті заходи щодо збереження мощів в печерах, а також в деяких церквах. Для цього були укладені відповідні договори про спеціальне обслуговування таких об'єктів, які є артефактами, бо вони в той же час є не тільки елементами духовного культу віруючих, але і складовою Національного музейного фонду, то були укладені відповідні договори з монахами, тобто з тими фахівцями, які прийняли монашеський чин, але тим не менше розуміються і як спеціалісти на тому, як необхідно поводитись з людськими останками, з мощами, як утримувати їх в належному стані. Тому ця робота така нестандартна, як для практики на території України взаємодії заповідника і монастиря, вона розпочата і вона поки дає успішний результат.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Пане Ростиславе, декілька питань. Перше, наскільки я пам'ятаю, в бюджетному комітеті лежить проект Закону про забезпечення фінансування. З охороною це дуже добре, це позитивно, але ми теж розуміємо, що там було керівництво, там були люди, які ну насправді серед штату, серед персоналу займали і недостатньо законну, і недостатньо патріотичну позицію. Когось потрібно звільняти. Це теж виклики. Тобто кошти, які там потрібні, це значно більші кошти, ніж ті, які дозволяють забезпечити охорону. Уряд це вирішить в свій спосіб чи ми повинні лобювати і тиснути на бюджетний комітет, щоб вони розглянули ті пропозиції, які лежать в них, у Верховній Раді?

КАРАНДЄЄВ Р.В. На жаль, Миколо Леонідовичу, без вашої підтримки не обійдемося. За ініціативи Прем'єр-міністра ми зараз готуємо пропозиції, які будуть схвалені урядом, щодо змін показників державного бюджету

України і саме в такий спосіб ми розраховуємо отримати додаткові кошти на вирішення тих завдань, про які ви зокрема сказали.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Тобто це буде не той проект, який лежить, а ще один, який буде поданий в бюджетний комітет?

КАРАНДЄСВ Р.В. Або ж ми уточнимо той, який там лежить. Признаюсь чесно, я поки не маю позиції міністерства щодо того законопроекту. Але тим не менше ми будемо все одно пропозиції подавати на Верховну Раду і на бюджетний комітет і просити вашої підтримки.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую.

Пане Ростиславе, дійсно, ви виконуєте обов'язки не так давно, але ви в міністерстві працюєте давно. І в нас були величезні проблеми з Державною службою з етнополітики тоді, коли очолювала його попередня керівниця, коли вони просто займали, відверто скажу, антиукраїнську позицію, коли вони у своїх висновках стверджували, що УПЦ МП так звана втратила будь-який зв'язок з російською церквою, що не так, і це всі очевидно розуміють, прямо на це відповідали в листах і фактично їхні всі висновки писали юристи цієї російської церкви в Україні. Ситуація, можливо, дещо зміниться з призначенням, вже минув певний час, нового керівника Державної служби з етнополітики. Але от я, наприклад, твердо переконаний, що, поки ми не приймемо наш проект 8221, хоча я не проти урядового теж, очевидно, що буду за нього голосувати, просто вважаю, що він не дасть результату, доти фактично у нас всередині буде діяти ідеологічний підрозділ російської армії. Я зараз коли вимикаю телевізор і бачу, як там єпископ Черкаський починає російською мовою проповіді читати про те, що Україна в усьому винна, або українською мовою пояснювати, чому українська мова гірша від російської, то в мене волосся дибки стає.

А це все продовжується. Коли ми бачимо карту російських церков і російської власності, а до нас люди пишуть звернення, наприклад, Верховина, там маленьке гірське селище, нібито вже нікого там немає, але церква належить російській громаді і вони її нікому не збираються віддати. І коли ви подивитеся дослідження сайту, колишній сайт "Наші гроші", зараз "NG" він, здається, називається, про власність російської церкви в Україні, то це в кожній області, за виключенням можливо декількох галицьких, де цього менше, хоча теж є, це просто катастрофа. Це тисячі об'єктів, це шалений вплив на людей. Ми можемо з вами робити, створювати і думати, що нас врятують телемарафони, коли в нас антиукраїнська пропаганда ведеться практично в кожному селі. І обласні ради звертаються, піднімають це питання, вимагають прийняти закон, люди протестують, а взагалі нічого не відбувається, бо немає голосів.

І я дуже-дуже вірю у вашу підтримку і в те, що нам вдасться налагодити співпрацю і з вами, і з Державною службою [з етнополітики], щоб ми говорили в один голос і тверезо оцінювали ситуацію і розуміли, що якщо ми заборонимо діяльність російської церкви, а я підкреслюю, бо ми в законі говоримо не про заборону діяльності УПЦ МП, а про заборону діяльності російської церкви в Україні, хай розірвуть зв'язки і собі працюють. ... *(не чути)* приймемо, то очевидно ці небезпеки будуть погіршуватися.

Дякую.

КАРАНДЄЄВ Р.В. Миколо Леонідовичу, Міністерство культури уважно вивчило всі 4 законопроекти.

ПОТУРАЄВ М.Р. Володимире Михайловичу. Одну хвилиночку!

КАРАНДЄЄВ Р.В. І ми їх підтримуємо однозначно.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Пане Ростиславе, от навіть ті проблеми, про які ви говорили щойно, які стосуються конкретно лаври з так званими прихожанами, цими користувачами цих приміщень і так далі, вони абсолютно безпосередньо пов'язані з неухваленням законів, про які ми з вами говоримо. До тих пір, поки не буде ухвалено чи-то законопроект депутатський, чи-то законопроект бодай урядовий, очевидно, що будуть підтримуватися якісь неправильні очікування російської православної церкви, що весь цей шум уляжеться і вони повернуться зокрема до тієї лаври. Тому дуже хотіли б бачити в вас чіткого союзника, який буде наполягати на тому, що ці закони мають ставитись на порядок денний, мають ухвалюватися. І це власне буде цією точкою неповернення, після чого ми зможемо вирішити і конкретні питання цієї лаври, інших лавр чи інших церков, які є на території України. В інакшому випадку, на жаль, ми будемо мати проблеми, які не закінчатся Києво-Печерською лаврою, які будуть тільки наростати по всій Україні.

Ми не маємо права доручати це виключно органам місцевого самоврядування. Дуже добре, що вони ухвалюють відповідні заяви, але ми прекрасно розуміємо, що заявами місцевих рад це питання не буде вирішено. І ми не маємо права допустити до якихось самосудів, якихось спроб вже прихильників української церкви самостійно вирішувати це питання. Це наша політична відповідальність. Хочемо бачити вас союзником в цьому питанні.

Дякую.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Просто ще додаю, що парламентський закон, я його ініціював, але його підписали представники всіх фракцій парламенту – і правлячих, і опозиційних в більшості, крім колишньої ОПЗЖ. І це не є питання політичної сили чи політичного напрямку, це спільне питання. Ці люди, ця російська церква привела до цієї війни, це один з чинників війни. І

якщо ми їх зараз, діяльність російської церкви не забороняємо, то фактично ми теж підтримуємо війну. Це треба усвідомити і до цього дійде. І, наскільки я знаю, вище керівництво держави, Президент України – вони теж це розуміють. І тут парламент раптом на якомусь етапі починає це блокувати, заводячи ситуацію в кут.

Тому нам треба спільно, незалежно від політичних поглядів, симпатій і приналежності об'єднатися і все ж таки завершити цю роботу.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Погоджуюся, Миколо Леонідовичу, погоджуюся, Володимире Михайловичу. Хочу засвідчити, що під час нашої спільної з Ростиславом Володимировичем роботи в комісії, яка якраз відпрацьовувала питання повернення контролю держави над заповідником "Києво-Печерська лавра", Ростислав Володимирович справами довів свою державницьку патріотичну позицію. Я думаю, що і так ніхто в ній не сумнівався. Але дійсно, Ростиславе Володимировичу, хоча Державна служба етнополітики і свободи совісті була виведена зі сфери підпорядкування МКІПУ і передана безпосередньо під Кабінет Міністрів, ваші важливі питання і культурно-історичної спадщини, якими є лаври всі на території України, й інформаційної політики, на що наголошував зараз Микола Леонідович Княжицький, вони в зоні вашої відповідальності, в зоні вашої діяльності, так що безпосередньо ми і безперечно чекаємо, що ви разом з нами будете ці питання далі відпрацьовувати, як ми, в принципі, з вами вже і робили.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. ...вивели, їх дійсно вивели, як і Держкіно, що, звичайно, теж повний абсурд, але сталося те, що сталося.

ПОТУРАЄВ М.Р. Але тим не менше, я ж кажу, Миколо Леонідовичу, що залишилися питання заповідників, тобто спадщини і залишилися питання

інформаційної політики. Так що у МКШУ, там є чим займатися, насправді, багато чим. Так що, знову таки, я переконаний, що ми разом з Ростиславом Володимировичем і Віктором Євгеновичем ці питання маємо продовжувати рухати і все ж таки довести до прийняття відповідних рішень на рівні парламенту. Бо абсолютно погоджуюсь з Володимиром В'ятровичем, який каже, що, на жаль, те, що відповідні закони не прийняті, це створює якраз такі небезпечні передумови для того, щоб вплив ворожих релігійних організацій, які знаходяться і є частиною держави-агресора не в Україні, міг зберігатись. Тут я не можу не погодитись. Дякую.

Ростиславе Володимировичу, будь ласка, тримайте нас в курсі з приводу бюджетного процесу, бо ви ж бачите, що ми готові в хорошому сенсі лобіювати ці зміни на нашому рівні, на парламентському рівні. Тому як тільки у вас буде розуміння, значить, це зміни до того законопроекту, який готувався, або це новий, ми готові включатись, ми готові говорити з членами бюджетного комітету і так далі, щоб це якомога швидше було прийнято в залі.

КАРАНДЄЄВ Р.В. Дякую, шановні колеги. Дозвольте буквально два слова. Міністерство культури і інформаційної політики повністю солідарне з позицією комітету. Ми маємо підготовлені і направлені на ваш розгляд наші висновки щодо всіх законопроектів в контексті заборони діяльності на території України російської православної церкви і афілійованих з нею організацій. Ці всі висновки позитивні. Ми так само, як і ви, чекаємо рішення Верховної Ради і закликаємо всіх колег з інших комітетів, які мають прислухатись до вашої позиції, зробити це і зробити якісне і позитивне голосування в залі.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Отже, колеги, ми вже от тепер точно закінчили розгляд питань порядку денного. Значить, я ще раз всім дякую. Ну і відповідно до скорої зустрічі вже особисто. Дякую.

А, вибачте, колеги, я зараз буду включатись в засідання Комітету соціальної політики. Наша позиція комітету незмінна, ми ж проти того, щоб скасувати творчі відпустки?

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Звичайно.

ПОТУРАЄВ М.Р. Ми були проти, ми подали відповідні поправки. То від імені всього комітету на засіданні Комітету соціальної політики з усією повагою до колег я скажу, що якщо вони відхилять наші поправки, ми будемо їх ставити на врахування в залі Верховної Ради. Добре, колеги? Дякую.

Тоді на цьому закінчуємо точно. Дякую, до побачення. І спокійного всім дня.